

Dzērves Bērziņu avoti

Publicēts: 13.11.2020.

Atjaunināts: 24.01.2023.

Dabas pieminekli veido avotu un avoksnāju grupa ielejveida pazeminājuma nogāzē. Avotos sastopami divu veidu ūdeņi – vieni ir maz mineralizēti (līdz 1 g/L), ar karbonātiem bagāti un otri ir ar dzelzs savienojumiem bagāti ūdeņi. Teritorijā atrodas daļēji izstrādātas saldūdens kaļķieža iegulas, bijušie kaļķiežu ieguves karjeri – gan sausi, gan dīķi, gan dīķu sistēmas. Avotu noteces strautes ir ūdenskritumi, kas veidojas ūdenim notekot pār kūdras un kaļķiežu kāplēm.

Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis.

Kods: LV0441000

Administratīvais iedalījums: Dienvidkurzemes novads, Cīravas pagasts

Pārvalde: Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Kurzemes reģionālā administrācija](#).

Robežu shēma

Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa "Dzērves un Bērziņu avoti" shēma

[Ministru kabineta noteikumi Nr. 461 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Ministru kabineta noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Teritorija ir izvietojusies Rietumkurzemes augstienes malā, Apriķu līdzenumā.

Dabas pieminekli veido avotu un avoksnāju grupa plaša ielejveida pazeminājuma nogāzē un tā sīkākos atzaros. Teritorijā atrodas daļēji izstrādātas saldūdens kaļķieža iegulas, bijušie kaļķiežu ieguves karjeri – gan sausi, gan dīķi, gan dīķu sistēmas. Avotu noteces strautos pār kūdras un kaļķiežu kāplēm ir ūdenskritumi. Kādreiz te izplūduši 4 spēcīgi un vairāki sīki avoti, kuru ūdeņi bagātīgi saturējuši kalcija karbonātu, kuram izgulsnējoties, veidojušās nogāžu tipa avotkaļķu iegulas ar biežumu lielāku par 2 m. Līdz 1961. gadam teritorijā notikusi intensīva avotkaļķu ieguve lauksaimniecības zemju kaļķošanai. Pēc galveno krājumu izmantošanas, kaļķieža ieguves bedrēs izveidoti zivju dīķi, kā rezultātā avotu izplūdes vietas un strautu gultnes stipri pārveidotas un grūti izsekojamas.

Kādreiz te izplūduši 4 spēcīgi un vairāki sīki avoti, kuru ūdeņi bagātīgi saturējuši kalcija karbonātu, kuram izgulsnējoties veidojušās nogāžu tipa avotkaļķu iegulas ar biežumu lielāku par 2 m. Līdz 1961. gadam teritorijā notikusi intensīva avotkaļķu ieguve lauksaimniecības zemju kaļķošanai. Pēc galveno krājumu izmantošanas kaļķieža ieguves bedrēs izveidoti zivju dīķi, kā rezultātā avotu izplūdes vietas un strautu gultnes stipri pārveidotas un grūti izsekojamas.

Spēcīgākie avoti, visticamāk, barojas no plaša starpmorēnu smilts un grants nogulumu ūdens horizonta. Atslodze notiek kāpjošos un krītošos avotos ielejveida pazeminājumu nogāzēs un lejasdaļā. Visticamāk, ka minētais starpmorēnu horizonts satur vāja spiediena ūdeņus, ar neredzamu paaugstinātu karbonātu saturu, kā rezultātā, tiem izplūstot zemes virspusē, mainās hidroķīmiskais līdzsvars ūdeņos un notiek kaļķiežu izgulsnēšanās.

Teritorijā sastopami gan atsevišķi avoti, gan avoksnāji, kā arī virkne dīķu un mitraiņu, kurās, visticamāk, arī atslogojas pazemes ūdeņi. Pie Bērziņu mājām ir saglabājušies vairāki avoti, kuru ūdeņi tālāk pa strautu gravā noplūst līdz dīķiem, bet to debits nav liels, kopā līdz 1 L/sek. Atsevišķus dīķus nodala slūžas, no kurām lielākā daļa nedarbojas. Dīķus savieno strauti, no kuriem lielākais atrodas teritorijas dienvidu daļā. Tas barojas no teritorijas vidusdaļas avotiem un tā debits ir aptuveni 50 litri sekundē.

Dabas pieminekļa teritorija ir samērā saposmota, turklāt arī dīķi ir izvietoti vairākos līmeņos. Teritorijā ir sastopami gan purva nogulumi, gan saldūdens kaļķieža slāņi, kas veidojušies izgulsnējoties no avota ūdeņiem. Teritorijas dienvidu daļā, uz strauta, kas novada teritorijas vidusdaļas ūdeņus, konstatēti divi nelieli (0,4 un 0,7 m) ūdenskritumi, kur ūdeņi krīt pār saldūdens kaļķiežu un kaļķiežu cementētas kūdras kāplēm.

Avotos sastopami divu veidu ūdeņi – vieni ir maz mineralizēti (līdz 1 g/l) ar karbonātiem bagāti un otri ir ar dzelzs savienojumiem bagāti ūdeņi. Dzelzi izgulsnējošie ūdeņi atslogojas teritorijas rietumu daļā, kur vairāk raksturīgi avoksnāji. Tie, visticamāk, ir gruntsūdeņi, kas veidojušies lokāli, nevis starpmorēnu horizonta ūdeņi.

Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājamais biotops: avoti, kas izgulsnē avotkaļķus (7220*).

Dzērves Bērziņu avoti ir nozīmīgs ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas veidojums, bet tā dabas vērtību pilnīgākam novērtējumam būtu nepieciešami detalizētāki pētījumi, kas ļautu noskaidrot gan hidroģeoloģiskos apstākļus, gan avotu ūdens ķīmisko sastāvu, gan saldūdens kaļķiežu izplatību un biežumus un mūsdienu ģeoloģiskos procesus pieminekļa teritorijā.

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.daba.gov.lv/lv/dzerves-berzinu-avoti>